

KULTURNÍ VZORCE

Jaroslav Špelda

Benedict(ová), Ruth. *Kulturní vzorce*. Přel. Fialová, Jitka 1. vyd. Praha : Argo, 1999, 223 s. Capricorn Sv. 1, Přel. z: *Patterns of culture* ISBN 80-7203-212-7.

K nejprodávanějším knihám v USA z oblasti kulturní a sociální antropologie na počátku minulého století patřila bezesporu i známá publikace americké kulturní antropoložky Ruth Benedictové *Kulturní vzorce*. V České republice tuto poprvé vydalo pražské nakladatelství Argo jako první svazek nové edice Capricorn v roce 1999.

Ruth Benedictová jako horlivý pokračovatel Boasovy kulturní antropologické školy, která byla založena na studiu lidského chování a kulturních projevů, ve své knize předkládá systematicky portréty tří velmi rozdílných kmenových kultur, a to částečně na základě vlastních poznatků získaných pečlivým podrobným rozbořem a studiem života severoamerických indiánů, dále na základě terénních výzkumů, na nichž se podíleli i jiní badatelé, jako například R. Bunzelová (Apollinský typ kultury – kmen Zuniů – z oblasti Nové Mexiko – umírněnost, sebeovládání), Reo Franklin Fortune (kmen Dobuanů – z oblasti Nové Guineje – nenávisť, intriky a podezírání) a Frans Boas (Dionýský typ kultury – kmen Kwakiutlů – Vancouver – prestiž).

Kniha má neoficiálně několik částí, je nejen popisným sdělením autorky o způsobu života vybraných skupin indiánů, ale také souhrnem autorčiných názorů na kulturu obecně, na problematiku výzkumů v kulturní antropologii a na jejich význam v životě, a proto svým obsahem velmi významně doplňuje odborné publikace a učební texty z oblasti kulturní a sociální antropologie.

Naprosto logicky můžeme dnes říci, že možná v době, která uplynula, se mohlo leccos na způsobu života severoamerických indiánů změnit, neboť 72 let je období jedné celé lidské generace, přesto si však kniha uchovává své kouzlo i výpovědní hodnotu, protože styl, s jakým je napsána, vpravdě řečeno jako by korespondoval s proslulou fyzickou, ale i psychickou krásou spisovatelky.

Tato nepřilíš rozsáhlá práce dokáže oslovit a přitáhnout nejen odborníky z oboru, ale i čtenáře z řad široké veřejnosti, přestože je prosta ilustračních kreseb či fotografií, protože je autorkou psána od samého začátku zcela sugestivně, obdobně jako i její další publikace „Chrysantéma a meč“.

Toto potvrzuje i skutečnost, že první vydání z roku 1999 si pro velký zájem čtenářů vyžádalo dotisk v roce 2003, který taktéž velmi rychle mizí z distribuční sítě knihkupců, o což se nemalou měrou zasloužil i profesionální překlad Jitky Fialové.

Publikace přispívá i nadále k rozvoji moderní kulturní antropologie a neměla by chybět v seznamu přečtených knih.

Jaroslav Špelda

Katedra antropologie a zdravotní PedF UP Olomouc